

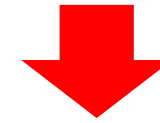
Адаптація «acquis Communautaire»*
у частині:
- Market Coupling
- Регіональне співробітництво ОСП

** - рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 15 грудня 2022 року D/2022/03/MC-EnG*

АТ «Оператор ринку» розробив законопроект, спрямований на імплементацію адаптованих Енергетичним Співтовариством Регламентів Комісії (ЄС) № 2015/1222 від 24.07.2015 (САСМ), № 2019/942 від 05.06.2019 (АСЕР) та № 2019/943 від 05.06.2019 (internal market) у частині:

Розширення регіонального співробітництва ОСП

Запровадження Market Coupling

Стан законопроекту на сьогодні:

- **опрацьовано та погоджено з НЕК «Укренерго» у частині регіонального співробітництва ОСП;**
- **направлено на опрацювання Секретаріату Енергетичного Співтовариства в межах проєкту “EU for energy”**

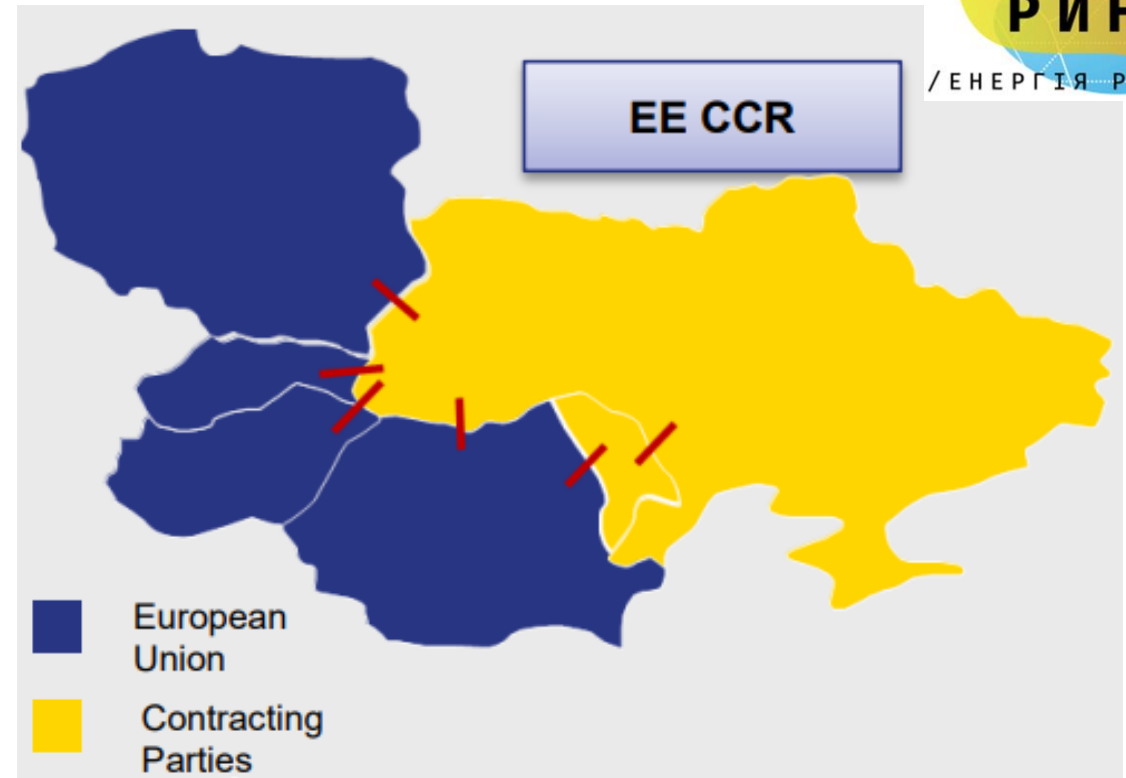
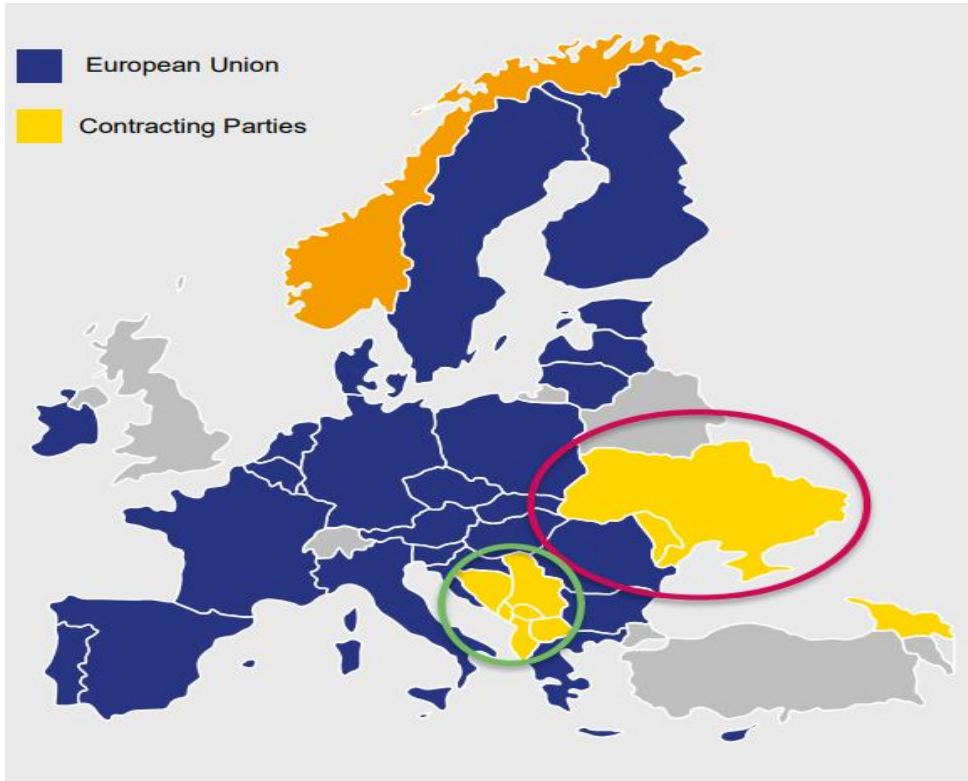
Розширення регіонального співробітництва ОСП

**Основна мета:
збільшення безпеки постачання електричної енергії**

Законопроект передбачає:

- 1. Визначення SOR і CCR та договірні відносини ОСП в межах регіонів SOR та CCR.**
- 2. Долучення ОСП до діяльності Регіонального координаційного центру (РКЦ), визначення ролі РКЦ на ринку електричної енергії та завдань РКЦ.**
- 3. Перелік загальноєвропейських правил, які є обов'язкові до застосування українськими учасниками ринку електричної енергії.**
- 4. Перелік регіональних правил та порядок їх прийняття.**
- 5. Повноваження ACER на ринку електричної енергії (коли задіяні права та інтереси суб'єктів господарювання держав ЄС).**

SOR та CCR

SOR – географічний регіон, в межах якого ОСП здійснюють оперативно-технологічне управління енергосистемами.

CCR – географічний регіон, що включає межі торгових зон суміжних держав, для яких здійснюється координований розрахунок максимально можливих обсягів експорту та імпорту електричної енергії.

! Взаємодія (у т.ч. приєднання) із SOR та CCR відбувається шляхом укладення договорів між ОСП.

РКЦ: роль на ринку електричної енергії, взаємодія з ОСП

РКЦ

→ Суб'єкт господарювання, що взаємодіє з ОСП шляхом укладення договору (або шляхом набуття ОСП частки у статутному капіталі РКЦ).

→ Основні завдання:

- проведення розрахунку пропускної спроможності міждержавних перетинів у ССР;
- проведення скоординованого аналізу операційної безпеки енергосистем SOR.

За результатами: надання ОСП плану скоординованих дій, який є обов'язковий до виконання (крім загрози ОП).

→ Інші завдання - забезпечення підтримки, здійснення аналізу, координація процесів ОСП у частині оперативно-технологічного управління енергосистем держав SOR.

За результатами: надання ОСП рекомендацій.

→ Здійснює постійний моніторинг за своєю діяльністю та результативністю виконання ОСП планів скоординованих дій і рекомендацій.

→ Забезпечує на постійній основі звітування щодо результатів моніторингу до ENTSO-E, ACER, ECRB, Регулятора, Міненерго та регуляторних органів SOR.

Загальноєвропейські правила та регіональні правила

Для скоординованої роботи енергосистем держав ЄС та держав ЕС Регулятори держав ЄС або ACER затверджують загальноєвропейські правила, які є обов'язковими до застосування усіма учасниками українського ринку електричної енергії.

Для скоординованої роботи енергосистем в межах регіону приймаються Регуляторами усіх країн, що входять до відповідного регіону, або Органом погодження регіональні правила.

Орган погодження

=

ЕСRB

якщо регіональні правила стосуються виключно держав-сторін Енергетичного Співтовариства

ACER

якщо регіональні правила стосуються хоча б однієї держави-сторони Європейського Союзу

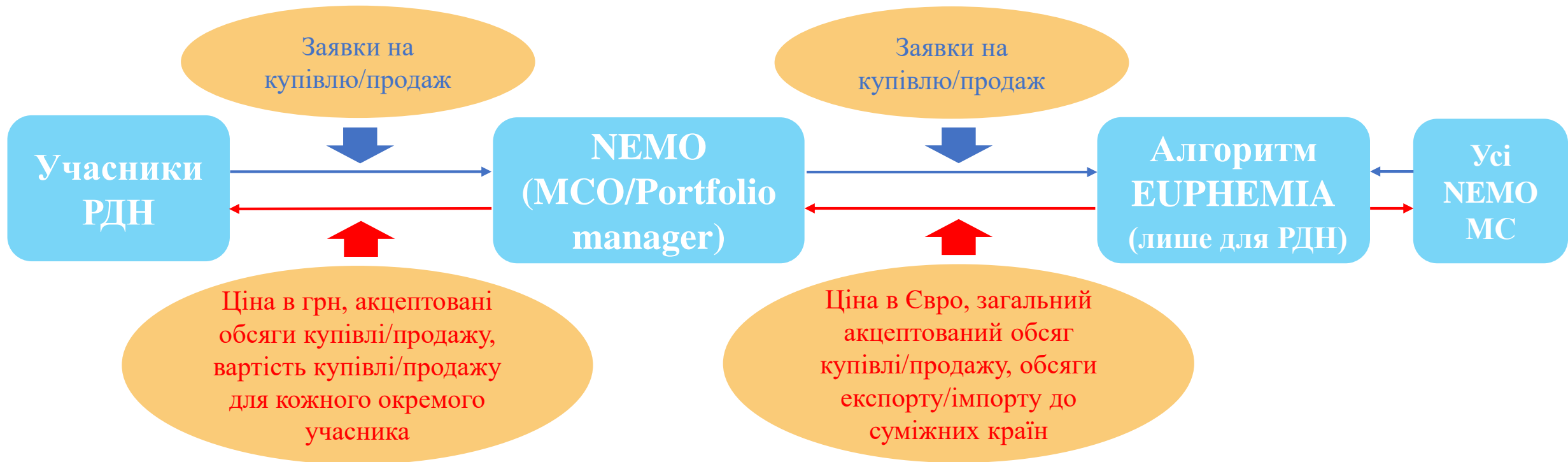
Запровадження Market Coupling

Основна мета та переваги для українського ринку електричної енергії

- ◆ Збільшення ліквідності на всіх сегментах ринку електричної енергії
- ◆ Оптимальне використання міждержавного перетину
- ◆ Збільшення впливу фундаментальних факторів на формування ціни електричної енергії

Що таке Market Coupling?

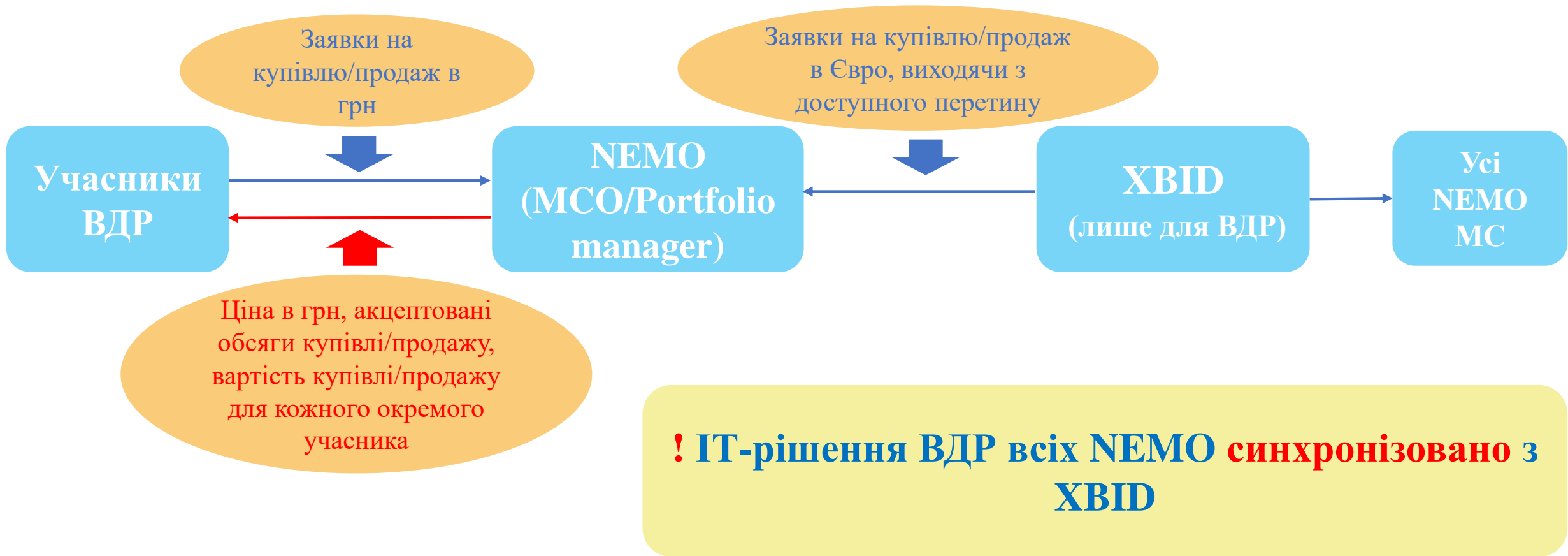
Принцип функціонування МС схематично **на прикладі РДН:**

! ІТ-рішення для РДН усіх NEMO синхронізовано з EURHEMIA

Що таке Market Coupling?

Принцип функціонування МС схематично **на прикладі ВДР:**

Проблемні питання та ризик у процесі запровадження МС

Відсутні джерела надходження для покриття ПДВ (20%), що виникає у результаті МС, та покриття акцизного податку (3,2%)

Неможливість розмитнення за ставкою в 0% через особливий статус електричної енергії як товару (діюча ставка розмитнення 2%)

Відсутні джерела надходження для оплати за послуги з передачі електричної енергії та за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління

Відсутність дієвих ринкових інструментів та механізмів

Ризик застосування конкурентної моделі NEMO для нерозвиненого ринку електричної енергії

Проблемні питання у процесі запровадження МС та пропозиції щодо їх вирішення

Відсутні джерела надходження для покриття акцизного податку (3,2%)

Зміни до Податкового кодексу України:
Звільнення від оплати акцизу

Неможливість розмитнення за ставкою в 0% через особливий статус електричної енергії як товару (діюча ставка розмитнення 2%)

Зміни до Митного кодексу України:
виключення вимоги надавати документи щодо підтвердження країни походження електричної енергії у разі її переміщення через митний кордон України під час МС

Відсутні джерела надходження для оплати за послуги з передачі електричної енергії та за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління

Зміни до нормативно-правових актів НКРЕКП:
виключення вимог щодо:
- оплати за послуги з диспетчерського (оперативно-технологічного) управління при здійсненні експорту та імпорту;
- оплати за послуги з передачі електричної енергії при здійсненні експорту.

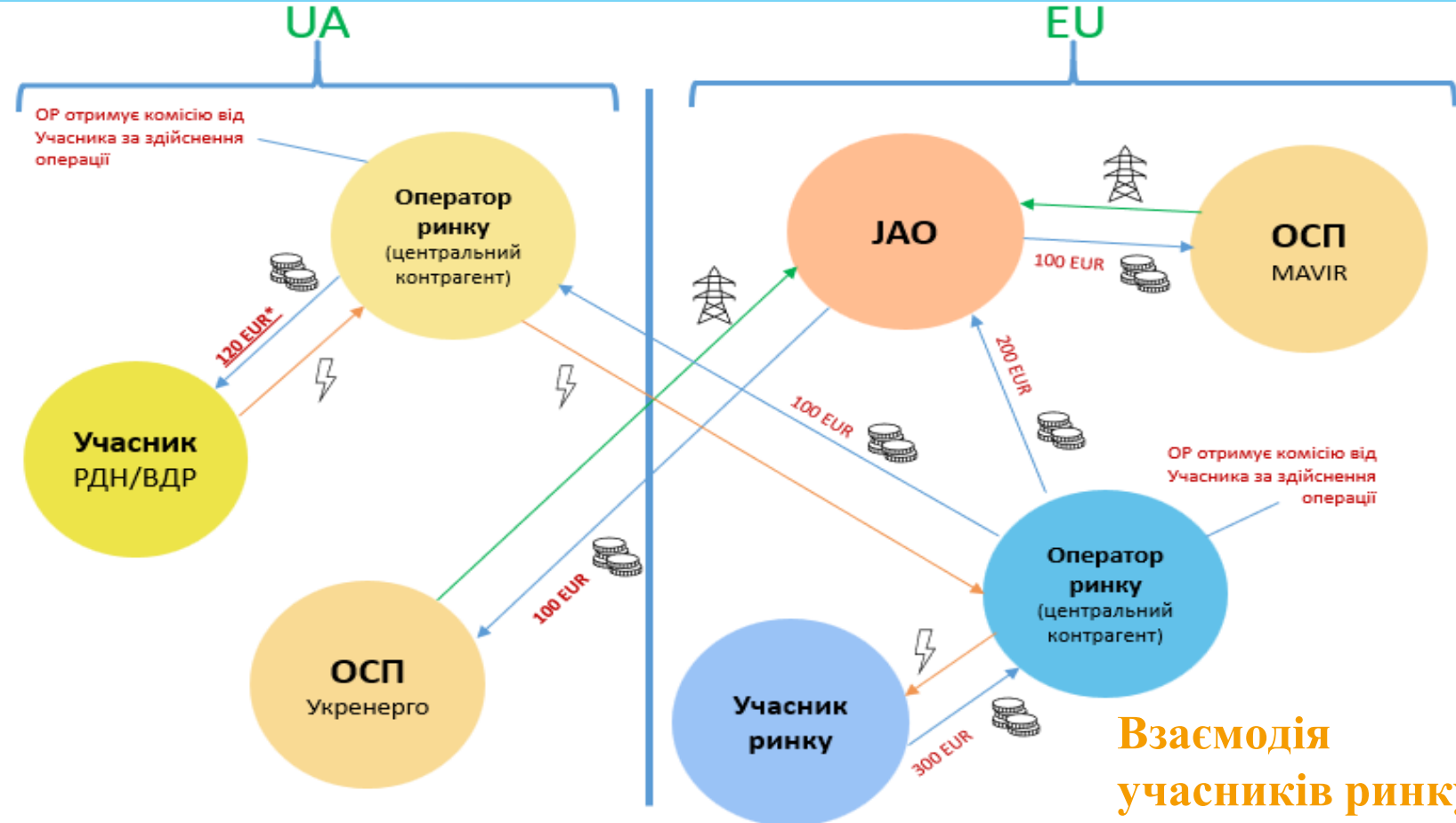
Відсутні джерела надходження для покриття ПДВ (20%)

Оскільки в ЄС та в Україні існують різні підходи до визначення та оплати ПДВ, то при МС (експорт) в українських учасників ринку виникає дефіцит коштів для покриття ПДВ (20%).

Пропозиції до вирішення різних стейкхолдерів:
запровадження 0 ставки ПДВ для операцій на всіх сегментах ринку електричної енергії та імпорту

Вимивання обігових коштів генерації (утворення касового розриву) у сумі орієнтовно 13 млрд грн

Оператор ринку напрацьовує механізм щодо забезпечення коштів для ПДВ без запровадження 0 ставки ПДВ

* 120 EUR = 100 EUR + 20% ПДВ, де 20% ПДВ немає джерела

Взаємодія учасників ринку при МС. Експорт

Кредитний ризик застосування конкурентної моделі NEMO в реаліях українського ринку електричної енергії

РДН та ВДР на сьогодні - в умовах монопольного ОР:

- єдині сегменти з оплатою «день в день» та з відсутніми боргами, що особливо важливо для генерації (для закупівлі палива, виконання ремонтних робіт та виконання своїх фінзобов'язань з ПСО);
- правила торгів та умови фінзабезпечення учасників ринку затверджені Регулятором

РДН та ВДР в умовах конкурентної моделі NEMO:

- правила торгів та умови фінзабезпечення визначаються кожним NEMO самостійно, ураховуючи реальні випадки на балансуєчому ринку з неможливістю стягнення фінгарантії, є ризик виникнення заборгованості на РДН та ВДР (як перед українськими учасниками ринку так і європейськими)

Кредитний ризик застосування конкурентної моделі NEMO в реаліях українського ринку електричної енергії (схематично)

Дякуємо за увагу!

Анонс: АТ «Оператор ринку» найближчим часом проведе на своїй платформі ряд зустрічей щодо:

- *детального огляду законопроекту щодо імплементації Регламентів ЄС;*
- *обговорення принципів функціонування Market Coupling;*
- *обговорення ринкових інструментів та механізмів, наявність та/або можливість застосування на українському ринку електричної енергії*